

Gan Eden - Raj?

Sanatorium

im. Medema w Miedzeszynie

Szanowni Państwo!

W 2016 roku mija 90 lat od otwarcia Sanatorium im. Włodzimierza Medema w Miedzeszynie. Placówka ta, znana przed wojną w całym kraju i na świecie ze względu na swój nowatorski program edukacyjny, wychowawczy i medyczny, tragicznie zakończyła działalność w 1942 roku. Dziś jest niemal całkowicie zapomniana. Nieobecna w ogólnym dyskursie oświatowo-wychowawczym, nie istnieje także w świadomości obecnych mieszkańców Miedzeszyna i linii otwockiej. Projekt **Gan Eden - Raj?** ma za zadanie przywrócić pamięć o Dzieciach, Wychowawcach oraz ideach pedagogicznych realizowanych w Sanatorium, a także upamiętnić trwale tę dziecięcą republikę w miejscu, gdzie funkcjonowała 16 lat.

Elementy projektu:

18.01.2016. – Kinokawiarnia Stacja Falenica

- **Inauguracja** – projekcja archiwalnego filmu **Aleksandra Forda** z 1936 roku, niezwyklej dokumentu pod tytułem „**Droga młodych**”.

28.04.2016 – Żydowski Instytut Historyczny

- 15.00 ● **Wystawa** „Gan Eden - Raj? – Sanatorium im. Wł. Medema w Miedzeszynie” i towarzysząca jej publikacja

- 15.30 ● **Sesja naukowa** „(NIE)zapomniane miejsce – Sanatorium im. Wł. Medema w Miedzeszynie”

06.2016 Falenica

- **Koncert Pamięci GAN EDEN**

- **Upamiętnienie** Dzieci i Opiekunów Sanatorium im. Wł. Medema w Miedzeszynie w miejscu, gdzie znajdowała się placówka

Mamy nadzieję, że projekt będzie początkiem szerszych działań, upowszechniających wiedzę o programie realizowanym w Sanatorium. Zapraszamy do współpracy wszelkie placówki o profilu wychowawczo-pedagogicznym i edukacyjnym.

Poszukujemy także sponsorów bowiem dofinansowanie, jakie uzyskaliśmy od Urzędu Dzielnicy Wawer jest niewystarczające do przeprowadzenia całości przedsięwzięcia.

Sponsorom zapewniamy:

- szczególne zaproszenia na wydarzenia
- zamieszczenie podziękowania i informacji o sponsorach: na wystawie, w publikacjach i drukach ulotnych oraz we wszystkich materiałach udostępnianych mediom
- publikację towarzyszącą wystawie
- instytucjom i organizacjom oferujemy wypożyczenie wystawy oraz możliwość przeprowadzenia zajęć edukacyjnych, warsztatów artystycznych i prezentacji

Kontakt w sprawie współpracy i sponsoringu:

Jolanta Pełka – tel. (+48) 602 670 311, instytutkultury1@gmail.com

Andrzej Rukowicz – autor projektu – tel. (+48) 502 168 278, andrzej@rukowicz.waw.pl

Lidia Dańko – tel. (+48) 501 585850, lidiadanko@gmail.com

Europejski Instytut Kultury – fundacja

Biuro: ul. Stefana Bryły 1/61, 02-685 Warszawa

numery KRS 0000239588, NIP: 677-236-39-87, REGON: 121848216

Konto bankowe: 50 1090 1870 0000 0001 3130 1227 Bank Zachodni WBK

Wpłaty prosimy opatrzyć adnotacją „Sanatorium Medema”

Poniżej szczegółowy opis projektu

„GAN EDEN – RAJ? Sanatorium im. Włodzimierza Medema w Miedzeszynie”

W 2016 roku, będącym rokiem 150. rocznicy powstania gminy Wawer, przypada także 90 lecie otwarcia Sanatorium im. Włodzimierza Medema w Miedzeszynie.

Placówka ta była znana przed wojną w kraju i na świecie jako niezwykle nowatorska ze względu na prowadzony w niej innowacyjny program wychowawczy i edukacyjny. Sanatorium było przeznaczone dla dzieci narodowości żydowskiej z ubogich rodzin ale przyjmowane były również dzieci narodowości polskiej, co miało znaczący wpływ na kształtowanie dobrych kontaktów polsko-żydowskich.

Nadanie przebywającym w sanatorium dzieciom swego rodzaju autonomii, zachęcanie ich do wspólnego działania na rzecz innych, edukacji przyrodniczej i kulturalnej, stanowiło novum, porównywalne z szeroko znaną ideą korczakowską. Ta wyjątkowa „republika dzieci” funkcjonowała 16 lat, otaczając opieką blisko 10 000 dzieci z całej Polski.

Jej działalność została tragicznie zakończona w 1942 roku wraz z likwidacją fałenickiego getta i zamordowaniem dzieci i opiekunów w obozie zagłady w Treblince.

Nie zachowały się zabudowania sanatorium przy dzisiejszej ul. Lokalnej 51 w Miedzeszynie. Miejsce to jest obecnie w znaczącej części niezabudowanym nieużytkiem, porośniętym krzewami i zaniedbanym.

Projekt „GAN EDEN – RAJ? Sanatorium im. Medema w Miedzeszynie” ma na celu upamiętnienie dzieci i ich opiekunów, idei, oraz miejsca, znaczących dla historii nie tylko dzielnicy Wawer, całej Warszawy, ale i kraju, a także dla rodzin osób bezpośrednio związanych z sanatorium.

Projekt składa się z wielu inicjatyw, ale jego głównym ostatecznym celem jest stworzenie przestrzeni użytkowej o walorach artystycznych, edukacyjnych i przyrodniczych, która opowie o tym, co tam się znajdowało, ale też będzie miejscem żywym, wdrażającym nowatorskie metody edukacji i innych działań dla dzieci i młodzieży, otwartym dla społeczności lokalnej i zainteresowanych ze świata.

Części i kalendarium projektu:

Inauguracja i wstępna promocja projektu w lokalnej przestrzeni publicznej

18 stycznia 2016 r., dokładnie w 90 rocznicę otwarcia Sanatorium im. Medema odbyło się Kinokawiarni Stacja Fałenica spotkanie prezentujące główne założenia projektu, połączone z projekcją archiwalnego filmu Aleksandra Forda z 1936 roku, niezwykłego dokumentu pod tytułem „Droga młodych”.

Sesja naukowa „(NIE)zapomniane miejsce – Sanatorium im. Medema w Miedzeszynie”

Sesja odbędzie się 28 kwietnia w Żydowskim Instytucie Historycznym w Warszawie.

Jej celem jest pogłębienie wiedzy na temat programów: medycznego, edukacyjnego i wychowawczego Sanatorium oraz sposobów ich realizacji.

Planowani prelegenci:

- dr Magdalena Kozłowska (UJ/UW)
- dr Martyna Rusiniak-Karwat (ISP PAN)
- Bella Szwarzman-Czarnota (Midrasz)
- Paula Sawicka (Otwarta Rzeczpospolita)
- Roman Włodek (IH PAN)

Współorganizatorami sesji są:

Żydowski Instytut Historyczny, Polskie Towarzystwo Studiów Jidyszystycznych
Stowarzyszenie Midrasz, Stowarzyszenie Otwarta Rzeczpospolita.

Chcielibyśmy jako organizatorzy, aby jednym z efektów sesji była późniejsza publikacja opracowanych i przedstawionych referatów w formie wydawnictwa, które dałoby szansę upowszechnienia wiedzy o metodach pracy pedagogów Sanatorium.

Wystawa „Gan Eden – Raj?”

Wystawa będzie prezentacją Sanatorium im. Włodzimierza Medema na historycznym tle zróżnicowanego społeczeństwa, kulturowo, religijnie i politycznie życia mieszkańców Letnisk Faleńskich. Ukaze historię powstania i 16-letniej działalności Sanatorium, ideę ośrodka, przedstawi młodych pensjonariuszy, ich życie codzienne oraz wychowawców pracujących w Sanatorium. Opowie też o tragicznym końcu placówki w sierpniu 1942 r.

Materiały archiwalne udostępni:

Żydowski Instytut Historyczny, Biblioteka Publiczna Dzielnicy Wawer z Archiwum Cyfrowego „Muzeum Wawra”, Biblioteka Pedagogiczna w Warszawie, YIVO w Nowym Jorku oraz osoby prywatne.

Forma ok. 30 odpornych na warunki atmosferyczne przenośnych plansz pozwoli na prezentację w różnych miejscach. Planowana jest ekspozycja w:

- Żydowskim Instytucie Historycznym jako wydarzenie towarzyszące sesji naukowej 28 kwietnia 2016 r.
- Wawerskim Centrum Kultury
- na skwerze przy kamieniu upamiętniającym zamordowanych żydowskich mieszkańców Faleńcy i Rembertowa w Faleńcy
- Muzeum Warszawskiej Pragi.
- Przewidujemy wypożyczanie wystawy zainteresowanym organizacjom (szkoły, domy kultury, ośrodki wychowawcze itp., uczelnie pedagogiczne) z możliwością przeprowadzenia zajęć edukacyjnych, warsztatów artystycznych dla dzieci i młodzieży oraz prezentacji dla dorosłych studentów, pedagogów i wychowawców.

Wystawę uzupełni niewielka publikacja.

Upamiętnienie dzieci i opiekunów Sanatorium im. Wł. Medema w Miedzeszynie w miejscu, gdzie znajdowała się placówka.

I etap – Tablica upamiętniająca – przy ul. Wolnej obok Szkoły Podstawowej nr. 216.

Odsłonięcie tablicy planujemy w czerwcu 2016 r.

Koncert Pamięci GAN EDEN – Muzyczne wydarzenie artystyczne, którego integralną częścią będzie aranżacja przestrzeni, światło i projekcja obrazu – środki za pomocą których artyści zbudują przekaz raju, jakim dla wielu był pobyt w sanatorium.

Pomysł koncertu, aranżacja przestrzeni, animacja: Andrzej Rukowicz

Muzyka i lider zespołu: Paweł Szamburski

Nagłośnienie i światło: Andrzej Kijanowski

Współpraca przy animacji obrazu: Piotr Cieślik

Zaproszeni do udziału są młodzi instrumentalści wywodzący się z orkiestry sejnińskiej oraz wirtuoz wiolonczeli.

Widowisko muzyczne odbędzie się na terenie Dzielnicy Wawer (dokładne miejsce jest w trakcie ustalania), w dniu uroczystości odsłonięcia tablicy przy ul. Wolnej.

Upamiętnienie II etap – przy obecnej ul. Lokalnej 51, w miejscu gdzie stały budynki Sanatorium – naszym zamiarem jest stworzenie przestrzeni użytkowej o walorach artystycznych jako miejsca edukacji i rekreacji, nawiązującego formą do architektury Sanatorium. Ta część projektu jest w trakcie opracowywania. Forma i zakres upamiętnienia zależą będzie głównie od metrażu udostępnionej powierzchni i funduszy.

Spodziewane efekty realizacji projektu

Uważamy, że prowadzony w Sanatorium im. Medema innowacyjny program wychowawczy i edukacyjny zasługuje na przypomnienie i propagowanie, nie ustępuje bowiem współczesnym światłym ideom pedagogicznym, dającym dzieciom prawo do pełnego twórczego rozwoju, podejmowania inicjatyw, samorządności i współdziałania w grupie.

Jesteśmy przekonani, że realizacja wszystkich elementów projektu przysłuży się budowaniu świadomości kulturowej i aktywnemu propagowaniu w lokalnej społeczności postaw opartych na szacunku i tolerancji dla innych nacji, odmiennych poglądów religijnych, politycznych i obyczajowych. Pogłębi też świadomość wydarzeń historycznych związanych z miejscem zamieszkania i przyczyni się do wzrostu poczucia tożsamości kulturowej wśród młodzieży i mieszkańców dzielnicy Wawer.

Popularyzacja, promocja projektu

Stowarzyszenie Midrasz wydało numer miesięcznika „Midrasz” (listopad/grudzień 2015) poświęcony w dużej części historii Sanatorium im. Medema.

Prasa: Współpracę zadeklarowali dziennikarze Gazety Wyborczej, Polityki, Życia Warszawy, Informatora Wawra (TU Stolica), Kuriera Wawerskiego, Wawerskich Wiadomości Sąsiedzkich, Linii Otwockiej, Józefowa nad Świdrem, Metra, Echa Miasta.

Radio: PR Program IV, Akademickie Radio Kampus.

Internet: Media społecznościowe. Zainteresujemy także wydarzeniami wszystkie portale internetowe związane z kulturą, prasą, radiem i TV.

Autor projektu: Andrzej Rukowicz

Organizator: Fundacja Europejski Instytut Kultury

Współorganizatorzy: Żydowski Instytut Historyczny,
Urząd Dzielnicy Wawer m.st. Warszawy

Przy realizacji projektu współpracują:

Polskie Towarzystwo Studiów Jidystycznych

Stowarzyszenie Midrasz

Stowarzyszenie Otwarta Rzeczpospolita

Liceum Ogólnokształcące im. Gałczyńskiego w Otwocku

Szkoła Podstawowa nr 216 w Warszawie-Falenicy

Kinokawiarnia Stacja Falenica

Muzeum Warszawskiej Pragi (oddział Muzeum Warszawy)

Zarząd i Rada m.st. Warszawy

oraz animatorzy kultury, artyści, osoby prywatne.

Pomoc finansową w realizacji części projektu otrzymaliśmy od Urzędu Dzielnicy Wawer m.st. Warszawy.

Przy realizacji II etapu Upamiętnienia deklaruje współpracę Fundacja Rodziny Nissenbaumów.